

MUZEJSKI VJESNIK 15

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kumrovac, Kutina, Sesvete, Sveti Ivan Zelina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske toplice, Veliki Tabor, Virje.

Broj 15/1992

Godina XV

Urednički kolegij:

Ana Bobovec (Kutina), Miroslav Klemm (Varaždin), Slavica Moslavac (Kutina),
Marina Šimek (Varaždin)

Tehnički urednik:

Svenibor Pohajda

Korektura:

Zdenka Belić, Ana Bobovec

Nakladnik:

Muzej Moslavine u Kutini

Za nakladnika:

Slavica Moslavac

Priprema i tisak:

»Grata« Bjelovar

Naklada: 650 primjeraka

»Muzejski vjesnik« izlazi jedamput godišnje.

Rukopisi se ne honoriraju i ne vraćaju.

Za sadržaj i lekturu tekstova odgovorni su autori.

»Muzejski vjesnik« solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

ETNOGRAFSKA ZBIRKA ŽABNO U NOVOM PROSTORU

Krajem 1991. godine završilo se sa uređenjem prostorija za novi postav Zavičajne zbirke Žabno.

Zbirka se iz prijašnjih prostorija premješta u nove prostorije približno iste kvadrature, ali s daleko boljim općim uvjetima.

Dosadašnji neprimjeren prostor zamijenjen je svijetlim i zračnim prostorijama s mogućnošću centralnog grijanja, svježje obijeljenim zidovima i novim parketom.

Zbirka se sastoji od oko šest stotina predmeta koji obuhvaćaju gotovo svaki segment života i rada seoskog domaćinstva. Zbirka je nastala samoinicijativnim prikupljanjem predmeta gospodina Antuna Šrameka sredinom pedesetih godina kada počinje njegovo prosvjetno i pedagoško djelovanje u OS Žabno kao učitelja, potom pedagoga i direktora.

Godine 1977. gospodin Šramek uspijeva dobiti prostorije za već mnogobrojnu zbirku — dobiva na korištenje dvije bivše učionice i hod-

nik. Uz prikupljanje predmeta ujedno zapisuje i pojedine običaje, pjesme i dječje igre koje polako padaju u zaborav.

Smještajem u vlastite prostorije zbirka postaje dostupna javnosti, naročito učenicima koji je redovito posjećuju u okviru nastave povijesti. Otvorena biva i za raznih svetkovina.

Etnografska zbirka Žabno obuhvaća predmete i sela okolice Žabna: Cirkvene, Trema, Brezovljana, Hagnja, Žabnice i dr. Najveći broj predmeta je od drva, od kojih je nekoliko bilo i na izložbi MDSZH "Tradicijsko oblikovanje i ukrašavanje drva".

Tekstilije su zastupljene većim brojem ručnika, nekoliko pari nošnje, te nekoliko po- culica.

Tokom 1992. godine Muzej će u suradnji s gospodinom Šramekom provesti zaštitu predmeta, odabir i postav cjelokupne zbirke u novom prostoru.

Zvonimir Hitrec, Muzej grada Koprivnice

MUZEJSKI PEDAGOG — sadašnjost i budućnost muzejske djelatnosti?

Muzejska djelatnost je, zahvaljujući znatnom angažmanu muzejskih djelatnika, jasno definirana svojim ciljevima i zadacima upozoravajući tako na nužnost kontinuiteta; prošlost-sadašnjost-budućnost. Svrha ovog članka jeste da u tom gnoseološkom nizu doprinese razvojnosti koncepcije muzejsko-galerijske djelatnosti s naglaskom na edukativnu-didaktičko-metodičku stranu povezivanja sa sredinom u kojoj djeluje i prostorom kojeg znanstveno definira.

Radi korektnosti pristupa temi stručne profilacije **muzejskog pedagoga** u prilogu sam naveo izvore u kojima muzejski i galerijski djelatnici na direktan ili indirektan način govore o potrebi proširivanja i produblivanja odgojnog i obrazovnog rada muzejsko-galerijske djelatnosti. Analizirajući priložene izvore sa velikim zadovoljstvom mogu konstatirati da su autori članaka vrlo dobro naznačili potrebu stručnijeg (didaktičko-metodičkog i edukativnog) oblikovanja muzejsko-galerijske prezentacije i čak štoviše, svojim osobnim angažmanom uspješno kompenzirali nedostatak stručnog profila kao što je **muzejski pedagog**.

Uvidom u dosadašnju kadrovsku, prostornu i materijalnu datost muzejsko-galerijske djelatnosti

(ograđujem se samo na sjeverozapadnu Hrvatsku) mogla bi se još neko vrijeme i prihvatiti ali ne i zadržati, jer stručna etika muzejsko-galerijskih djelatnika obvezuje svaku instituciju da shodno vlastitim i općedruštvenim uvjetima teži ka permanentnom osuvremenjivanju rada.

Veoma pozitivan primjer sustavnog pristupa edukativnoj ulozi i mogućnostima muzeja prisutan je u Gradskom muzeju Varaždin pod nazivom "Školski servis", namijenjen pretežno učenicima svih uzrasta. Nemam namjeru valorizirati spomenuti projekat muzejskih djelatnika iz Varaždina, ali smatram da je njihovo iskustvo vrlo dobra podloga za daljnja konstruktivnija razmatranja u cilju populariziranja stručnog profila muzejskog pedagoga na području sveukupne muzejsko-galerijske djelatnosti Hrvatske.

Sveobuhvatnije razmatranje ove teme prisutno je i u časopisu *Informatica Museologica*, 1 — 4, 1987. godine s nekoliko tematskih cjelina; ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD U MUZEJIMA, SURADNJA MUZEJA I ŠKOLA, IZLOŽBA KAO MEDIJSKA UČIONICA I NOVE MOGUĆNOSTI PREZENTACIJE MUZEJSKOG PREDMETA. Uvažavajući objavljene tekstove i navedenu opširnu literaturu vidljivo je jasno opredjeljenje k stručnoj profilaciji **muzej-**

skog pedagoga a time i potrebi uvođenja te struke u redovan rad muzejsko-galerijske djelatnosti.

Vjerujem da će vrijeme ratno i poratno u mnogome potisnuti naša nastojanja u ovom pravcu, ali nas ne sprečava da i danas konstruktivno o tome raspravljamo i odredimo svoj kolektivni stav glede osuvremenjivanja naše djelatnosti.

Razlog više da se ozbiljnije krene u susatvnu raspravu o stručnoj profilaciji **muzejskog pedagoga** jeste i očekivanje novog Zakona o muzejskoj djelatnosti¹ o kojem, i ne znamo baš mnogo. Naime, postojeći zakon ne definira naznačeno kadrovsko poboljšanje, a ja bih rekao da je i donekle inhibirao sam proces osuvremenjivanja rada muzeja glede kadrovske ekipiranosti. Jer, ako zakon nešto ne propisuje smatra se neobaveznim i suvišnim, posebno od strane financijskih sudbokožitelja u financiranju programa rada naših institucija. Ukoliko već ne kasnimo, mogli bismo novi tekst zakona poboljšati ovim i sličnim nastojanjima.

Teze za raspravu

U sagledavanju mjesta i uloge **muzejskog pedagoga** pošao bih od već uhodane sheme globalnih faza djelovanja muzeja:

1. Sakupljanje muzejskih predmeta i izvorne dokumentacije
2. Pohrana muzejskih predmeta i zbirki
3. Stručno-znanstvena obrada muzejskih predmeta i zbirki
4. Rad na muzejskoj dokumentaciji
5. Muzejska prezentacija i edukacija

Kao pedagog želim istaći da su faze pod 1 i 5 u vrlo tijesnoj međuovisnosti, međusobno se uključuju, proizlaze kvalitativno jedna iz druge i da su izvorište programa rada muzejskog pedagoga. Time ne želim ustvrditi da ostale faze nemaju vezivnih točaka, ali su sa stanovišta rada muzejskog pedagoga ipak predmet rada predmetnih kustosa i drugih stručnih radnika.

Nema sumnje da se osnovna koncentracija rada muzejskog pedagoga temelji na muzejskoj prezentaciji i edukaciji, odnosno, na trenutku kada se vrata muzeja otvore i kroz njih potekne dvosmjerna komunikacija s našim korisnicima. Glede naše teme, pod

korisnicima prije svega mislim na one koji nisu još čuli za muzej, a trebao bi im postati sastavni dio njihove opće kulture, na one koji su čuli za muzej, a ne znaju što je to, na one koji su uspostavili određene kontakte, ali ne i dovoljne i na one koji su u određenoj mjeri razvili pozitivan intelektualni i emocionalni odnos s dijelom materijalne kulture obuhvaćene muzejsko-galerijskom djelatnošću.

Svakako da se prema svakoj od navedenih kategorija korisnika treba adekvatno postaviti što je prije svega domena programske koncepcije muzejskoga pedagoga. Ovdje je važno napomenuti da navedene kategorije korisnika (podjela je prije svega relevantna s pedagoškog, edukativnog i didaktičko-metodičkog stanovišta) ne podliježu diobi po uzrastu (široki i izvanškolski uzrast), već prema osobnom općekulturnom potencijalu. Iz toga proizlazi i još jedna specifičnost u radu muzejskog pedagoga, što je **andragoški pristup** u djelovanju.

Prilog tezi da su faze: **SAKUPLJANJE MUZEJSKIH PREDMETA I IZVORNE DOKUMENTACIJE** i **MUZEJSKA PREZENTACIJA I EDUKACIJA** u međuovisnosti ide za postizavanjem konačnog cilja u radu s korisnicima a to je; **osposobiti ili privoliti — zainteresirati** dio korisnika da aktivno sudjeluju u fazi sakupljanja muzejskih predmeta i izvorne dokumentacije, te tako postaju aktivni čimbenici **spašavanja i očuvanja** svekolike kulturno-povijesne baštine svog zavičaja.

Nema sumnje da se u svima nama spontano nameće ključno pitanje: Kako to postići? Odgovor ne mogu dati u ovome članku (ograničenje prostorom), i ne samo ja kao autor ovog članka, već svi zajedno pozvani stručni radnici muzejsko-galerijske djelatnosti kroz kvalitetnu i konstruktivnu raspravu. Jer, koliko će neki **muzejski pedagog** biti više ili manje uspješan, ovisi o dobroj i kvalitetnoj sinhronizaciji rada svih unutar institucije muzeja, a to znači da muzej gledam kao jedinstven organizam u kojem svaki organ mora funkcionirati i biti povezan kvotokom stručne suradnje i uzajamnog nadopunjavanja prakse i teorije.

---

1 S obzirom na nepoznanicu oko njegovog pojavljivanja u praksi može se dogoditi da Zakon izade u međuvremenu — prije izlaska našeg Muzejskog vjesnika i svojim sadržajem značajno determinira daljnju raspravu glede naše teme.

Literatura

1. Grupa autora na temu: ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD U MUZEJIMA
Informatica Museologica, 1—4, 1987.
2. Marijan Špoljar: Muzej i škola, Muzejski vjesnik broj 5, 1982. godine
3. Muzejski vjesnik, broj 6, 1983. godine
Stjepan Hajduk: Iskustva iz Zavičajnog muzeja Varaždinske Toplice u suradnji sa školama
Marina Šimek: Neke mogućnosti suradnje učenika i etnologa
Igračke u prethistoriji i antici
Libuše Kašpar: Suradnja etnologa Gradskog muzeja Varaždin sa školama
Miroslav Klem: Obrazovanje izložbama
Franjo Horvatić: Suradnja Muzeja grada Koprivnice i SOUR-a "Podravka"
Jasna Tomičić: Udruženi rad i Gradski muzej Varaždin
Vladimir Kalašan: Muzej Međimurja — Čakovec i udruženi rad Međimurja
4. Muzejski vjesnik, broj 8, 1985. godine
Franjo Horvatić: Problemi muzejske prezentacije
Darko Sačić: O muzejskoj prezentaciji
Marina Šimek: Mogućnost prezentacije budućeg stalnog postava arheološkog odjela
Marijan Špoljar: Izazovi prezentacije
5. Muzejski vjesnik, broj 11, 1988. godine
Darko Sačić: O suradnji, muzeji — udruženi rad
Marina Šimek: Sjećanje na početke
Ponovo o suradnji muzeja i škola
Ljerkica Šimunić: Jedan primjer slobodne ili direktne razmjene rada, SAS između RO "VIS" i Gradski muzej Varaždin
Marijan Špoljar: Kako iz krize
6. Muzejski vjesnik, broj 12, 1989. godine
Mirjana Dučakijević: "Školski servis" Gradskog muzeja Varaždin
Marijan Špoljar: Edukacijska upotreba muzeja